

Projektni zadatak izrade ispita - primjer vrednovanja proceduralnog znanja

Pisanje ispita izaziva često kod učenika stres. Zadatak izrade ispita predstavlja projektni zadatak kojim se vrednuje proceduralno znanje u nastavi povijesti. U radu je prikazano kako je projektni zadatak proveden u sedmom i u osmom razredu na temelju odabranih nastavnih sadržaja, jasnih uputa i kriterija vrednovanja. Rad sadrži analizu vrste zadataka na temelju primjera zadataka koje su učenici osmislili, a u prilogima se nalaze odabrani primjerci ispita koje su izradili učenici. Provedena je evaluacija projektnog zadataka koja je pokazala da se učenicima svidio zadatak izrade ispita.

Ključne riječi: izrada ispita, proceduralno znanje, projektni zadatak, vrednovanje

1. Uvod

Učenje je rezultat vlastite psihičke aktivnosti koje ovisi o usmjerenosti prema cilju učenja, sadržaju učenja, učeniku i školi kao ustanovi.¹ Učitelj ima važnu ulogu u poučavanju nastavnih sadržaja, ali i u odabiru postupaka koji vode uspješnom učenju. On treba odabrati najdjelotvornije metode kako bi učenje bilo što uspješnije.²

Vrednovanje se u nastavi povijesti može provoditi na različite načine, a jedan od uobičajenih je pisanje ispita, odnosno pisane provjere znanja. Učenje za ispit i pisanje ispita izazivaju kod učenika ponekad stres i strah, a za uspješnu provedbu učenici moraju uložiti veći napor. Zadavanje projektnog zadatka da učenici samostalno izrade ispit izazvao je kod učenika početnu reakciju nevjerice i iznenađenja, ali i veselja. Prilikom zadavanja zadatka izrade ispita vodilo se računa o nastavnom sadržaju i dobi učenika. Ovu su vrstu projektnog zadatka dobili učenici sedmog i osmog razreda.

2. Vrednovanje i proceduralno znanje

Usvojenost odgojno-obrazovnih ishoda provodi se najčešće provjeravanjem znanja. Provjeravanje može biti pismeno ili usmeno, a s obzirom na funkciju formativno

1 Biljana Vranjković, *Nastavne metode i postignuća učenika osmih razreda iz geografije u zadacima uz grafičke priloge*, (Acta Geographica Croatica, vol. 39., br. 1., 2012.): 77.

2 Ibid, 78.

(u funkciji učenja) ili sumativno (u funkciji mjerenja).³ Mjerenje znanja provodi se ocjenjivanjem, pomoću ocjena koje mogu biti brojčane, slovne ili opisne, a kojima se izražava učenikov uspjeh.⁴ Tri su pristupa vrednovanju: vrednovanje za učenje, vrednovanje kao učenje i vrednovanje naučenog. Elementi vrednovanja u nastavi povijesti su činjenično, konceptualno i proceduralno znanje, a povezani su s tehničkim konceptima, sadržajima i aktivnostima iz ishoda učenja.⁵

Projektni zadatak izrade ispita predstavlja vrednovanje naučenog jer se provodi nakon obrade određenog nastavnog sadržaja i rezultira ocjenom. Ovim se projektnim zadatkom ocjenjuje element vrednovanja proceduralno znanje koje predstavlja poznavanje i primjenu odgovarajućih metoda, postupaka i procedura.⁶ Proceduralno znanje se bavi nizovima koraka koji dovode do određenog rezultata te uključuje određene kriterije o tome kada treba upotrijebiti određene vještine, tehnike i metode. U nastavi povijesti uključuje metodu prikupljanja, sređivanja i obrade podataka kako bi učenik mogao riješiti određeni problem. Učenik mora utvrditi način kojim će postići cilj, odnosno napraviti određen zadatak.⁷ Kako bi učenik samostalno izradio ispit prema zadanim uputama i kriterijima, mora prikupiti i analizirati podatke određenog nastavnog sadržaja, osmisлити zadatke, odrediti bodove za pojedini zadatak te na taj način stvoriti nešto novo primjenjujući proceduru - ispit (Fotografija 1).

Fotografija 1: Koraci u izradi ispita

3 Danijela Trškan, *Provjera znanja i ocjenjivanje u nastavi povijesti*, (Zagreb: Srednja Europa, 2005.), 11.

4 Ibid, 12.

5 *Kurikulum nastavnog predmeta Povijest za osnovne škole i gimnazije*, (Zagreb: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2019.) https://skolazazivot.hr/wp-content/uploads/2020/06/POV_kurikulum.pdf (posjet 6. svibnja 2024.), 68.

6 Ibid, 68.

7 Marijana Marinović, *Nastava povijesti usmjerena prema ishodima učenja*, (Zagreb: Agencija za odgoj i obrazovanje, 2014.) https://www.azoo.hr/app/uploads/uvezeno/nastava_povijesti/index.html (posjet 6. svibnja. 2024.)

3. Projektni zadatak izrade ispita

Projektni zadatak izrade ispita podrazumijeva da učenici samostalno izrađuju vlastiti ispit koji onda na satu rješavaju za ocjenu. Uloga je učitelja u ovakvom zadatku da odabere nastavni sadržaj na temelju kojega će učenici izraditi ispit, definira jasne upute i kriterije vrednovanja. Uloga je učenika osmisлити zadatke, izraditi ispit, razraditi sustav bodovanja te naučiti odgovore na zadatke iz ispita. Kako bi učenici uspješno izradili ispit prema zadanim uputama, morali su uložiti određen napor kako bi uspješno ostvarili sve kriterije, osobito kriterij sadržaja, broja bodova i vrste zadataka.

3.1. Zadavanje zadatka učenicima

Nakon obrade nastavne cjeline/teme učenici su dobili osnovne smjernice za izradu projektnog zadatka izrade ispita koje su ujedno bile i kriteriji vrednovanja. Kriteriji vrednovanja bili su font, broj stranica, sadržaj, broj bodova, vrsta zadataka te izborni kriterij koji se tiče fotografije. U kriteriju vrsta zadatka određeno je kako učenici smiju osmisлити samo dva zadatka na zaokruživanje kako bi se spriječila jednostavnost ispita, ali i lakoća u rješavanju zadataka. Učenici su dobili i vremenski rok za izradu projektnog zadatka od tjedan dan, a izrađeni su ispit rješavali nastavni sat nakon predaje ispita na uvid.

Ovaj su zadatak dobili učenici sedmog razreda za nastavni sadržaj *Parlamentarni život u Habsburškoj Monarhiji i hrvatskim zemljama od Listopadske diplome do početka Prvoga svjetskog rata* (Nastavni listić 1), a učenici osmog razreda za nastavni sadržaj *Blokovska podjela svijeta i hladni rat te Slom komunizma u Europi*. (Nastavni listić 2)

Nastavni listić 1:

ZADATAK: IZRADA ISPITA

KRITERIJI VREDNOVANJA:

1. FONT: Times New Roman 12, prored retka 1.5.
2. BROJ STRANICA: minimalno dvije stranice
3. SADRŽAJ: *Parlamentarni život u Habsburškoj Monarhiji i hrvatskim zemljama od Listopadske diplome do početka Prvoga svjetskog rata* (za svaku lekciju minimalno dva pitanja).
4. BROJ BODOVA: ukupan broj bodova 25.
5. VRSTA ZADATAKA: maksimalno dva zadatka na zaokruživanje.
6. IZBORNI KRITERIJ: jedna do dvije fotografije (maksimalna veličina fotografije 4x4 cm).

Nastavni listić 2:

ZADATAK: IZRADA ISPITA

KRITERIJI VREDNOVANJA:

1. FONT: Times New Roman 12, prored retka 1.5
2. BROJ STRANICA: minimalno dvije stranice
3. SADRŽAJ: *Blokovska podjela svijeta i hladni rat, Slom komunizma u Europi* (za svaku lekciju minimalno jedno pitanje).
4. BROJ BODOVA: ukupan broj bodova 25.
5. VRSTA ZADATAKA: maksimalno dva zadatka na zaokruživanje.
6. IZBORNI KRITERIJI: jedna do dvije fotografije (maksimalna veličina fotografije 4x4 cm).

3.2. Ishodi i razine znanja

Kurikulum nastavnog predmeta Povijest donosi domene, obrazovne ishode i sadržaje. U Tablici 1 navedena je domena, odgojno-obrazovni ishod na razini domene, razrada ishoda i sadržaj za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda za projektni zadatak u sedmom razredu, a u Tablici 2 za projektni zadatak osmom razredu.⁸

Tablica 1:

DOMENA I ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD NA RAZINI DOMENE	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJ ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA
D. POLITIKA POV OŠ D.7.2. Učenik analizira utjecaj revolucija i ratova na preobrazbu državnog uređenja od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.	Učenik određuje politički razvoj na području hrvatskih zemalja od preporodnog doba do kraja Prvoga svjetskog rata.	Parlamentarni život u Habsburškoj Monarhiji i hrvatskim zemljama od Listopadske diplome do početka Prvoga svjetskog rata. ⁹

Tablica 2:

DOMENA I ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD NA RAZINI DOMENE	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJ ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA
D. POLITIKA POV OŠ D.8.2. Učenik analizira utjecaj ratova i revolucija na preobrazbu državnog uređenja u 20. i 21. stoljeću.	Učenik objašnjava političku polarizaciju svijeta nakon Drugoga svjetskog rata te analizira utjecaj političkih promjena nastalih slomom komunističkih režima u Europi.	Blokovska podjela svijeta i hladni rat Slom komunizma u Europi ¹⁰

Revidirana Bloomova taksonomija obuhvaća kognitivno, afektivno i psihomotoričko područje. U nastavi povijesti najčešće se provjerava i ocjenjuje kognitivno područje

8 *Kurikulum nastavnog predmeta Povijest za osnovne škole i gimnazije*, 7-13.

9 Ibid, 27.

10 Ibid, 32-33.

koje se dijeli na šest razina prema stupnju zahtjevnosti.¹¹ Izradom ispita i rješavanjem ispita učenik ostvaruje ishode učenja na razini 1. *Zapamti*, razini 3. *Primijeni* i 6. *Stvaraj*. Učenik mora odabrati dio podataka o nastavnom gradivu, prikazati te podatke u obliku zadatka/pitanja, rasporediti ih i izračunati zadacima bodove (razina 3. *Primijeni*). Zatim, mora povezati zadatke u cjelinu kreirajući ispit (razina 6. *Stvaraj*) te naposljetku zapamtiti odgovore na pitanja/zadatke u ispitu koji je izradio (razina 1. *Zapamti*).¹² Zadatkom izrade ispita učenici su pokazali sposobnost primjene pravila i procedura za izradu zadatka/pitanja, sinteze slažući ispit od zadataka koje su samostalno osmislili te pamćenja jer su rješavanjem zadataka reproducirali naučene činjenice.

Primjeri ishoda za odabrane sadržaje iz Kurikuluma:

1. „Učenik će biti sposoban izraditi ispit znanja na temelju zadanih kriterija o nastavnom sadržaju *Parlamentarni život u Habsburškoj Monarhiji i hrvatskim zemljama od Listopadske diplome do početka Prvoga svjetskog rata*.“
2. „Učenik će biti sposoban izraditi ispit znanja na temelju zadanih kriterija o nastavnim sadržajima *Blokovska podjela svijeta i hladni rat te Slom komunizma u Europi*.“

Učenik za svaki navedeni ishod treba znati što je ispit i način njegove izrade (proceduralno znanje i poznavati postupak izrade). Također, učenik mora imati odgovarajuće znanje o nastavnom sadržaju kako bi osmislio zadatke u ispitu i riješio ih.

3.3. Vrednovanje projektnog zadatka

Prilikom vrednovanja i ocjenjivanja ovakve vrste zadatka vodilo se računa jesu li se učenici držali uputa, odnosno kriterija vrednovanja s nastavnog listića. Rubrika za ocjenjivanje projektnog zadatka (Tablica 3) sadrži ocjene i razine ostvarenosti kriterija, odnosno postotak točnosti riješenosti ispita.

Tablica 3: Rubrika za ocjenjivanje projektnog zadatka

OCJENA	RAZINA OSTVARENOSTI KRITERIJA
nedovoljan	ispit nije izrađen ili većinom ne ispunjava zadane kriterije
dovoljan	ispit većinom ispunjava zadane kriterije, ali je postotak točnosti riješenosti manji od 50%
dobar	ispit ispunjava zadane kriterije, ali je postotak točnosti riješenosti 50% - 64%
vrlo dobar	ispit ispunjava zadane kriterije, ali je postotak točnosti riješenosti 65% - 79%
odličan	ispit ispunjava zadane kriterije, postotak točnosti riješenosti je veći od 80%

¹¹ Ibid, 15.

¹² Prilagođeno prema *Smjernice za izradu zadataka i njihovu primjenu u vrednovanju*, (Zagreb: Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje, 2020.), https://www.ncvvo.hr/wp-content/uploads/2020/04/NCVVO_Smjernice-za-izradu-ispitnih-zadataka_PRVI-DIO_04_2020.pdf (posjet 6. svibnja 2024.), 20 - 22.; Trškan, *Provjera znanja i ocjenjivanje u nastavi povijesti*, 15-16.

3.4. Evaluacija projektnog zadatka

Evaluacija je važna aktivnost u nastavnom procesu osobito kada se u nastavni proces uvodi nova aktivnost, metoda ili novi projektni zadatak. Nakon provedenog projektnog zadatka izrade ispita provedena je evaluacija ovakve vrste projektnog zadatka tako što su učenici ispunili Nastavni listić evaluacije (Tablica 4). Svrha provođenja evaluacije bila je važna za učiteljicu jer su učenici ocijenili ovakvu vrstu zadatka te napisali komentar kojim su objasnili svoju ocjenu. Na taj je način učiteljica dobila uvid u stavove učenika o ovakvoj vrsti projektnog zadatka što će joj omogućiti da nastavi primjenjivati ovakve vrste zadataka u nastavi, ali da otkloni eventualne nedostatke projektnog zadatka.

Tablica 4: Nastavni listić evaluacije

EVALUACIJA ZADATKA
OCIJENI OVAKVU VRSTU ZADATKA (ZAKRUŽI): 1 2 3 4 5
OBJASNI SVOJU OCJENU.

Učenici su većim dijelom ovakvu vrstu zadatka ocijenili s ocjenom odličan (5), a manjim dijelom ocjenom vrlo dobar (4). Učenici su prilikom obrazlaganja svoje ocjene napisali sljedeće:

Ova vrsta zadatka mi je pomogla da više razmišljam o temi i zbog toga više znam bez da sam morala naučiti napamet. Mislim da kreativni zaatci su bolji i da sam imala više motivacije.

Znamo koji su odgovori i možemo dobiti dobre ocjene.

Ovaj zadatak je bio jako zanimljiv, kreativan, jako mi se svidio!

4. Vrste zadataka i ocjenjivanje zadataka

Literatura razlikuje različite vrste zadataka kao što su zadaci otvorenog (neobjektivnog), zatvorenog (objektivnog) tipa, zadatke koji se odnose na različite povijesne izvore te autentične zadatke.

Zadaci zatvorenog tipa su:

- a) zadaci kratkoga odgovora (odgovor na pitanje kada, gdje, tko, što) - odgovor je jedna riječ, broj ili kratka rečenica
- b) višestrukog izbora - mogućnost više odgovora, dijele se na zadatke s jednim točnim odgovorom, više točnih odgovora, s najboljim odgovorom, s negativnim odgovorom
- c) zadaci alternativnog izbora - mogućnost odabira da - ne, točno - netočno itd.
- d) zadaci povezivanja - povezivanje podataka dvaju stupaca (imena s događajima, godine i događaje, ličnosti i njihova djela, uzorke i posljedice, izume i izumitelje itd.)

- e) zadaci sređivanja - razvrstavanja podataka u stupcu redosljedom koji je određen pitanjem
- f) zadaci dopunjavanja - zadaci su postavljeni u obliku nedovršene rečenice koju treba dopuniti riječju koja nedostaje
- g) zadaci ispravljanja ili otkrivanja pogrešaka
- h) zadaci pojašnjavanja i interpretacije - zadaci na temelju uvodnog teksta ili slikovne građe čiji su odgovori kratki
- i) motivacijski zadaci - posebni zadaci objektivnog tipa s kratkim odgovorima kao što su križaljke i druge didaktičke igre (zagonetke, rebusi, dopunjaljke, mreže itd.).¹³

Zadaci otvorenog tipa, odnosno sa slobodnim odgovorima, su većinom esejski zadaci:

- a) kraći esejski zadaci s kraćim slobodnim odgovorom - traže od učenika da opišu tijek događaja, pojasne uzroke, navedu posljedice itd.
- b) dulji esejski zadaci s duljim slobodnim odgovorom - zahtijevaju od učenika pisanje pismenog sastavka u kojem učenici razmišljaju o povijesnim događajima, pojavama i procesima
- c) prošireni esejski zadaci - istraživački zadaci kao što su referati, seminarski i istraživački radovi te individualni projekti.¹⁴

Zadaci koji se odnose na različite povijesne izvore:

- a) zadaci koji se odnose na pisane povijesne izvore
- b) zadaci koji se odnose na fotografije
- c) zadaci koji se odnose na umjetničke slike
- d) zadaci koji se odnose na plakate
- e) zadaci koji se odnose na karikature
- f) zadaci koji se odnose na skice
- g) zadaci koji se odnose na zemljovide
- h) zadaci koji se odnose na statističke tabele
- i) zadaci koji se odnose na grafikone
- j) zadaci koji se odnose na filmove¹⁵

13 *Smjernice za izradu zadataka i njihovu primjenu u vrednovanju*, 8.; Trškan, *Provjera znanja i ocjenjivanje u nastavi povijesti*, 33 - 44.

14 *Smjernice za izradu zadataka i njihovu primjenu u vrednovanju*, 13.; Trškan, *Provjera znanja i ocjenjivanje u nastavi povijesti*, 45 - 59.

15 *Smjernice za izradu zadataka i njihovu primjenu u vrednovanju*, 13.; Trškan, *Provjera znanja i ocjenjivanje u nastavi povijesti*, 60 - 88.

Danijela Trškan razlikuje i autentične zadatke koji predstavljaju alternativnu provjeru znanja jer od učenika zahtijevaju oblikovanje pisanih, grafičkih ili usmenih radova. Njihovo je temeljno obilježje da od učenika zahtijevaju primjenu znanja, sposobnosti i vještina te da su autentični zadaci i motivacijsko sredstvo.¹⁶ Takvi su zadaci: biografija, prikaz knjige, grafikon, pismo, esej, obiteljsko stablo, skulptura, zastava, intervju, debata, govor, izum, zemljovid, muzejska izložba, usmena povijest, crtež, album, istraživački rad, scenarij, igra uloga, kratka priča, crta vremena, vide-osnimka, audio snimka, oglas, reklama, plakat, dnevnik, letak, izvještaj, računalna prezentacija.¹⁷ Što se tiče zadatka izrade ispita Danijela Trškan navodi slične zadatke kao autentične zadatke:

*Svaki učenik sastavi barem jedan zadatak za provjeru znanja o nastavnoj temi, odnosno gradivu. Predviđa odgovor i bodove. Nastavnik skupi zadatke i iskoristi ih pri provjeri znanja svih učenika. Dvojica ili skupina učenika sastavi zadatke za nastavnu temu koju treba predstaviti učenicima. Te zadatke nakon plenarnog izlaganja učenika nastavnik iskoristi pri provjeri i ocjenjivanju cijelog razreda. Učenici u skupinama sastavljaju zadatke za različite nastavne teme. Sastavljaju i rješenja te bodovni sustav. Zatim skupine zamijene zadatke, sami ih isprave i ocijene.*¹⁸

Ocjenjivanje zadataka može se provesti na dva načina: bodovanjem (svaki zadatak donosi određen broj bodova) i klasifikacijom (svaki zadatak se svrsta u jednu od kategorija koje su raspoređene u različite ocjenjivačke kriterije, a imaju i određen broj bodova).¹⁹

5. Analiza učeničkih radova

Učenici sedmog i osmog razreda osmislili su najviše zadataka zatvorenog tipa - kratkog odgovora, odnosno zadatke u obliku pitanje - kraći odgovor, jer su to za njih najjednostavniji zadaci za izradu. Izbor zadataka ovisio je o njihovim kognitivnim sposobnostima, interesu za nastavni sadržaj te njihovom angažmanu.

U prilogima se nalaze primjeri odabranih ispita koje su izradili učenici sedmog razreda (Prilog 1, Prilog 2, Prilog 3) te učenici osmog razreda (Prilog 4, Prilog 5, Prilog 6).

5.1. Primjeri učeničkih zadataka u sedmom razredu i osmom razredu

Slijede odabrani primjeri učeničkih zadataka prema vrsti zadataka.

16 Trškan, *Provjera znanja i ocjenjivanje u nastavi povijesti* 89, 91.

17 Ibid, 89.

18 Ibid, 92.

19 Ibid, 101.

Zadaci zatvorenog tipa:

a) zadaci kratkoga odgovora

Koje je godine Vojna krajina ujedinjena s Bansom Hrvatskom? /1
Koji je glavni grad bio SR Njemačke, a koji grad DR Njemačke? /2

b) zadaci višestrukog izbora

Zaokruži točne rečenice : /2
a) s 45% svojih prihoda Hrvatska financira samostalne poslove.
b) Hrvatska ima svoj Sabor i vladu s carem na čelu.
c) kralja imenuje ban, na prijedlog ugarskog predsjednika vlade.
d) Hrvatska ima predstavnike u zajedničkom parlamentu i vladi u Pešti.
Koju krizu smatramo najopasnijom hladnoratovskom krizom? Zaokruži točan odgovor. /1
kubanska kriza
svjetska kriza
berlinska kriza

c) zadaci alternativnog izbora

Zaokruži točno / netočno. /4	
Khuen-Héderváry vladao je 1883. – 1903.	Točno / Netočno
Vladavina Khuena-Héderváryja bila je stroga.	Točno / Netočno
Hrvatsko seljaštvo od XX. stoljeća puno sudjeluje u političkom životu.	Točno / Netočno
Glavni zadatak HPSS-a je borba za pravo glasa.	Točno / Netočno
Ako je zadana tvrdnja točna zaokruži DA, a ako je netočna zaokruži NE. /5	
Detant je pojam koji se odnosi na popuštanje napetosti između dvaju blokova.	DA NE
Godine 1947. utemeljen je NATO - pakt.	DA NE
Povelja UN-a stupila je na snagu 23. listopada 1945.	DA NE
Vijeće sigurnosti uže je tijelo sastavljeno od predstavnika petnaest država.	DA NE
Muhammad Ali jedan je od najuspješnijih i najpoznatijih političara svih vremena.	DA NE

d) zadaci povezivanja

Spoji događaj/pojam sa godinom: /4	
Listopadska diploma	1868.
Hrvatski sabor počeo zasjedati	1861.
Hrvatsko – Ugarska nagodba	1867.
Austro – Ugarska nagodba	1860.
Spoji točne pojmove. /5	
Višestranačka demokracija	
Privatno vlasništvo	Kapitalistički sustav
Jednostranače	Socijalistički sustav
Tržišno gospodarstvo	
Plansko gospodarstvo	

e) zadaci sređivanja

Podijeli sljedeće pojmove na Modernizaciju uprave i Modernizaciju školstva: sudstvo odvojeno od uprave, ban i njegov zamjenik postaju odgovorni Hrvatskom saboru, školstvo više nije pod nadzorom crkve, uvedeno obavezno četverogodišnje školovanje, sloboda tiska i javnog okupljanja. /5

Modernizacija uprave

Modernizacija školstva

Upiši tvrdnje u tablicu: Ivan Mažuranić, zalaganje za samostalnu Hrvatsku, Levin Rauch, Ante Starčević, povezivanje s Ugarskom uz određene uvjete. /5

NARODNA STRANKA	UNIONISTIČKA STRANKA	STRANKA PRAVA

f) zadaci dopunjavanja

Nadopuni rečenice. /7

Ivan Mažuranić imenovan je banom _____ godine. On je prvi i jedini nositelj banske časti do 1918. godine koji nije bio _____ podrijetla. Zbog toga je prozvan _____. Mažuranić je _____ odvojio od _____. 1881. godine _____ ujedinjena je s _____.

_____ je proces oslobađanja od kolonijalne vlasti i pretvaranja nekadašnjih _____ u samostalne države. _____ je kao temeljni dokument UN-a, stupila na snagu _____. Sjedište Ujedinjenih naroda je u _____. /5

g) zadaci ispravljanja ili otkrivanja pogrešaka

Izbaci uljeza. Koji su zajednički poslovi Monarhije? /1
 vanjska politika financije školstvo vojska

Prekriži pogrešne riječi te iznad napiši točna rješenja. /4
 Pri kraju Prvog svjetskog rata počela su se oko SAD-a i Kine stvarati dva suprotstavljena bloka. Suprotno dogovoru postignutom u Jalti, u zemljama koje je oslobodila turska vojska održani su slobodni višestranački izbori.

h) zadaci pojašnjavanja i interpretacije

<p>Što znaš o osobi sa slike²⁰? /4</p>	
<p>Što prikazuje slika²¹? Objasni koja je bila uloga tog plakata. /2</p>	

Zadaci otvorenog tipa:

a) kraći esejski zadaci s kraćim slobodnim odgovorom

<p>Zašto i koje godine je Khuen-Héderváry povučen s banskog položaja? /2</p>
<p>Opisi kako su živjeli ljudi u kapitalističkom sustavu, a kako u socijalističkom sustavu. /2 Iz prethodnog zadatka napiši koji je sustav bolji i pogodniji za život nas ljudi i zašto? /1</p>

Zadaci koji se odnose na različite povijesne izvore:

a) zadaci koji se odnose na skice - kronološke sheme

<p>Nadopuni tablicu. /6</p>			
	<p>Narodna stranka</p>	<p>Unionistička stranka</p>	<p>Stranka prava</p>
<p>zalažali su se za</p>			
<p>važna osoba</p>			

²⁰ Stjepan Radić, https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Stjepan_Radi%C4%87?uselang=hr#/media/File:Stjepan-Radic.png (posjet 12. 6. 2024.)

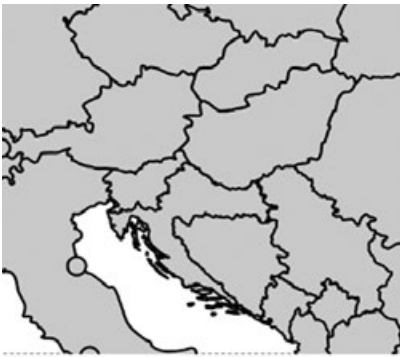
²¹ Marshallov plan, [https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Marshall_Plan?uselang=hr#/media/File:Marshall_Plan_poster_\(cropped\).JPG](https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Marshall_Plan?uselang=hr#/media/File:Marshall_Plan_poster_(cropped).JPG) (posjet 12. 6. 2024.)

Nadopuni tablicu _____/10

DRŽAVA	GODINA	DOGAĐAJ
Mađarska		
	1968.	
		Prvi višestranački izbori
Istočna Njemačka		
	1989.	

b) zadaci koji se odnose na zemljovide

Označi na karti Ugarski i Austrijski dio monarhije²². /4

Oboji države NATO pakta plavom bojom, komunističke države crvenom bojom²³. /4

6. Zaključak

Vrednovanje ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda i ocjenjivanje sastavni su dio nastave povijesti. Zadavanje projektnog zadatka izrade ispita u kojem učenici moraju samostalno osmisлити zadatke te izraditi ispit koji potom rješavaju ima svrhu vredno-

²² Karta za označavanje Austro-Ugarske. <https://www.mapchart.net/europe.html> (posjet 12. 6. 2024.)

²³ Karta svijeta. <https://www.mapchart.net/world.html> (posjet 12. 6. 2024.)

vanya naučenog te ocjenjivanja elementa vrednovanja proceduralno znanje. Zadatak izrade ispita povezan je sa stvaralačkim sposobnostima i kreativnošću te predstavlja izazov za učenike. Kako bi učenici uspješno odradili zadatak oni moraju uložiti određen napor jer moraju činjenice (nastavni sadržaj) pretvoriti u zadatke koji čine ispit vodeći se uputama i kriterijima vrednovanja, ali i naučiti odgovore na zadatke koje su osmislili. Na temelju provedene evaluacije projektnog zadatka zaključeno je da se učenicima svidjela ovakva vrsta zadatka. Rezultati vrednovanja pokazali su visok stupanj uspješnosti učenika u izvršavanju zadatka.

Literatura:

- Kurikulum nastavnog predmeta Povijest za osnovne škole i gimnazije*. Zagreb: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2019. https://skolazazivot.hr/wp-content/uploads/2020/06/POV_kurikulum.pdf (posjet 6. svibnja 2024.)
- Marinović, Marijana. *Nastava povijesti usmjerena prema ishodima učenja*. Zagreb: Agencija za odgoj i obrazovanje, 2014. https://www.azoo.hr/app/uploads/uvezeno/nastava_povijesti/index.html (posjet 6. svibnja. 2024.)
- Smjernice za izradu zadataka i njihovu primjenu u vrednovanju*. Zagreb: Nacionalni centar zvanjsko vrednovanje, 2020. https://www.ncvvo.hr/wp-content/uploads/2020/04/NCVVO_Smjernice-za-izradu-ispitnih-zadataka_PRVI-DIO_04_2020.pdf (posjet 6. svibnja 2024.)
- Trškan, Danijela. *Provjera znanja i ocjenjivanje u nastavi povijesti*. Zagreb: Srednja Europa, 2005.
- Vranković, Biljana. *Nastavne metode i postignuća učenika osmih razreda iz geografije u zadacima uz grafičke priloge*. Acta Geographica Croatica, vol. 39., br. 1., 2012, str. 77-98. <https://hrcak.srce.hr/140977>. (posjet 6. svibnja 2024.)

SUMMARY

PROJECT ASSIGNMENT FOR THE EXAM PREPARATION - AN EXAMPLE OF EVALUATING PROCEDURAL KNOWLEDGE

Writing an exam often causes stress in students. The task of preparing an exam is a project assignment that evaluates procedural knowledge in history teaching. The paper shows how the project assignment was implemented in the seventh and eighth grades based on a selected educational content, clear instructions and evaluation criteria. The paper contains an analysis of the type of tasks based on examples of tasks that students themselves have designed, and the appendices contain selected examples of exams that students have created. An evaluation of the project assignment was conducted, which showed that students did like the task to prepare the exam.

Keywords: exam preparation, procedural knowledge, project assignment, evaluation

Prilozi:

Prilog 1

Primjer ispita za sedmi razred

Ime i prezime: _____

Bodovi: /25

Razred: _____

Ocjena:

Datum: _____

Hrvatska u sklopu Habsburške Monarhije

1. Kojim su se jezikom služili činovnici? /2
a) mađarskim b) njemačkim c) španjolskim
2. Nadopuni rečenicu: /2
1860. godine car je proglasio _____, ili _____.
3. Što je to Unionistička stranka? /2
4. Nadopuni rečenice: /2
Većina zastupnika u Saboru bila je za ponovno povezivanje _____ s _____.
Eugena Kvaternika podupirao je _____
i oni su činili jezgru treće stranke pod imenom _____.
/3
5. Objasni pojam dvojna monarhija. /2
6. Koje je godine nastala Hrvatsko-ugarska nagodba? /1
a) 1870. b) 1861. c) 1868.
7. Kako su još zvali Ivana Mažuranića? /1
8. Od koja tri fakulteta se sastojalo Sveučilište u Zagrebu? /3
_____, _____ i _____.
9. Što je cenzura tiska? /1

10. Što je grof Janko Drašković istaknuo u Disertaciji? /2

11. Tko je na priloženoj slici²⁴? /1

Zašto je ta osoba bila značajna? /1

12. Što se dogodilo Khuen-Héderváryju nakon što su nemiri oslabili položaj? /2

13. Što je HPSS? /1

Prilog 2

Primjer ispita za sedmi razred

Ime i prezime: _____

Datum: _____

Novi apsolutizam – Hrvatska na prijelazu iz XIX. u XX. stoljeće

1. Spoji događaj / pojam sa godinom:

Listopadska diploma	1868.
Hrvatski sabor počeo zasjedati	1861.
Hrvatsko – ugarska nagodba	1867.
Austro – ugarska nagodba	1860.

2. Nadopuni tablicu.

	Narodna stranka	Unionistička stranka	Stranka prava
zalagali su se za			
važna osoba			

²⁴ Izidor Kršnjavi, https://hr.wikipedia.org/wiki/Izidor_Kr%C5%A1njava#/media/Datoteka:Kr%C5%A1njava.gif (posjet 12. 6. 2024.)

3. Koji od ovih poslova ne spada u zajedničke poslove Austro – Ugarske Monarhije?

vanjska politika bogoštovlje vojska financije

4. Odgovori na pitanja:

Koje godine je osnovano Sveučilište u Zagrebu? _____

Od kojih se fakulteta sastojalo? _____, _____ i _____.

Kako je Mažuranić modernizirao školstvo?

5. Tko je osoba na slici²⁵?

Kako su ga zvali i zašto?

Izdvoji dvije stvari po kojima se ističe.

6. Što su od navedenog obilježja vladavine Khuen – Hedérváryja?

Podmićivanje

Sloboda tiska

Sveučilište u Zagrebu

Cenzura tiska

7. Zaokruži točno / netočno.

Khuen-Héderváry vladao je 1883. – 1903. Točno / Netočno

Vladavina Khuena-Héderváryja bila je stroga. Točno / Netočno

Hrvatsko seljaštvo od XX. stoljeća puno sudjeluje u političkom životu. Točno / Netočno

Glavni zadatak HPSS-a je borba za pravo glasa. Točno / Netočno

Broj bodova: ___ / 25

Ocjena: _____

Potpis: _____

²⁵ Ivan Mažuranić. https://hr.wikipedia.org/wiki/Ivan_Ma%C5%BEurani%C4%87#/media/Datoteka:Ban_Ivan_Ma%C5%BEurani%C4%87.jpg (posjet 12. 6. 2024.)

Prilog 3

Primjer ispita za sedmi razred

Ispit znanja

Ime i prezime:

Bodovi: _/25

1. Što je Listopadska diploma i koje godine je nastala? _/2

2. Nabroji stranke u XIX. stoljeću na području Hrvatske. _/3

3. Navedi zajedničke poslove Austro-Ugarske Monarhije. _/3

4. Nadopuni rečenice. _/5

Ivan Mažuranić imenovan je banom ____ godine. On je prvi i jedini nositelj banske časti do 1918. godine koji nije bio _____ podrijetla. Zbog toga je prozvan _____. Mažuranić je _____ odvojio od _____. 1881. godine _____ ujedinjena je s _____.

5. Dopuni tablicu. _/4

UZROK	DOGAĐAJ	POSLEDICA
postavljanje dvojezičnih grbova		
		povlačenje Khuena s banskog položaja

6. Zašto i koje godine je Khuen-Héderváry povučen s banskog položaja? _/2

7. Zaokruži obilježja banovanja Khuen-Héderváryja. _/2

- a) osnivač Narodne stranke b) modernizacija školstva
c) cenzura teksta d) regulirao slobodu tiska

8. Nadopuni rečenice. _/4

Braća _____ i _____ Radić 1904. godine osnovalisu _____ stranku čiji je glavni cilj bio borba za _____. Izdavali su novine za seljaštvo pod nazivom _____.

Ocjena:

Prilog 4

Primjer ispita za osmi razred

IME I PREZIME _____ RAZRED _____ DATUM _____

BODOVI ___/___ OCJENA _____

1. Ako smatraš da je tvrdnja točna zaokruži T, ako smatraš da nije, zaokruži N:
/3

Jurij Gagarin bio je prvi čovjek koji je poletio u svemir. T N

1957. počela je svemirska era čovječanstva. T N

1971. izgrađen je Berlinski zid. T N

2. Dopuni rečenice: /4

Prva _____ dogodila se u podijeljenoj Njemačkoj.

Sovjeti su svoju okupacijsku zonu proglasili _____.

_____ postao je simbolom blokofske podjele svijeta.

Kubanskakrizasmatrasevrhuncemhladnogratai _____.

3. Odgovori: /2

Što je dekolonizacija? _____.

Što je detant? _____.

4. Poveži: /4

Ujedinjeni narodi uže je tijelo sastavljeno od predstavnika
petnaest država

Sjedište Ujedinjenih naroda ugrožene vjerske slobode

Vijeće sigurnosti drugi naziv za saveznike koji su se u
Drugom svjetskom ratu borili protiv
Trojnog pakta u New Yorku

5. Dopuni rečenice: /5

Mahatma Gandhi zauzimao se za _____ protiv britanske kolo-
nijalne vlasti.

Neovisnost je ostvarena _____ godine.

Najgori primjer politike bila je _____.

Stanovništvo Južne Afrike podijeljeno je na _____, Bantu (_____), _____ i _____ (_____), s time da su jedino _____ imali puna politička prava.

Pripadnici različitih rasa odvojeno su _____, _____ i _____.

6. Posljedice rata: /4

- _____ - _____
 - _____ - _____

7. Ako misliš da je tvrdnja točna zaokruži T, ako smatraš da nije zaokruži N:
 /3

Glasnost u doslovnom prijevodu znači otvorenost T N

Prvi višestranački izbori u komunističkom bloku održani su u Njemačkoj 1989.
T N

U prosincu 1991. predsjednik Rusije Boris Jeljcin, s predsjednicima Ukrajine i Bjelorusije, objavio je da je SSSR prestao postojati. T N

Prilog 5

Primjer ispita za osmi razred

Ime i prezime: Bodovi:

Razred: Ocjena:

Hladni rat i dekolonizacija

1. Zaokruži točan odgovor. /2

SAD je pripadao :

- a) istočnom bloku
- b) zapadnom bloku
- c) zapadnom bojištu

Tko je bio prvi čovjek u svemiru:

- a) Neil Armstrong
- b) Trygve Lie
- c) Jurij Gagarin

2. Što prikazuje slika. Objasni koja je bila uloga tog plakata. /2

3. Napiši uzrok i posljedice Berlinske ili Kubanske krize. (zaokruži o kojoj ćeš pisati). /2

4. Što su Ujedinjeni narodi, koja je bila njihova glavna zadaća te gdje se nalazi njihovo sjedište? /3

5. Što je dekolonizacija? /2

6. Nabroji neke posljedice rata. /5

7. Ako je zadana tvrdnja točna zaokruži DA, a ako je netočna zaokruži NE. /5

Detant je pojam koji se odnosi na popuštanje napetosti između dvaju blokova

DA NE

Godine 1947. utemeljen je NATO pakt

DA NE

Povelja UN-a stupila je na snagu 23. listopada 1945.

DA NE

Vijeće sigurnosti uže je tijelo sastavljeno od predstavnika 15 država

DA NE

Muhammad Ali jedan je od najuspješnijih i najpoznatijih političara svih vremena

DA NE

8. Prekriži pogrešne riječi te iznad napiši točna rješenja. /4

Pri kraju Prvog svjetskog rata počela su se oko SAD-a i Kine stvarati dva suprotstavljena bloka.

Suprotno dogovoru postignutom u Jalti, u zemljama koje je oslobodila turska vojska održani su slobodni višestranački izbori

Prilog 6

Primjer ispita za osmi razred

Ime i Prezime: _____ Razred: _____ Datum: _____

Ocjena: _____ Bodovi: ___/25

Hladni rat i dekolonizacija

1. Kako se podijelio svijet: _____ blok i _____ blok /2

2. Najvažnija obilježja hladnoga rata su _____
_____. /3

3. Dopuni tablicu. /5

Država:				Njemačka	Rumunjska
Godina:	1956.	1968.	1989.		
Događaj:	Gušenje demokratskog pokreta.	Gušenje demokratskog pokreta.	Prvi višestranački izbori.	Gušenje općeg štrajka	Nasilno rušenje diktature.

4. Što je dekolonizacija? /1

_____.5. Što je *apartheid*: /1

- a) oslobađanje Južnoafričke Republike od britanskih kolonija
- b) oslobađanje Njemačke od britanske kolonije
- c) oslobađanje Mađarske od kolonijalne vlasti

6. Tko se borio protiv *apartheida*: /1

- a) Jurij Gagarin
- b) Nelson Mandela
- c) Neil Armstrong

7. Problemi novonastalih država: _____

_____ /3

8. Tijela UN-a:

_____, _____, _____

/3

9. Tko je to na slici? _____.

/3

10. Navedi razlike kapitalističkog i socijalističkog sustava.

/4

Kapitalistički sustav	Socijalistički sustav

11. Što je detant? /3
